

Euroopa sotsiaalpartnerite organisatsioonide esindavus: tekstiili- ja rõivasektor

Kommenteeritud kokkuvõte

Sissejuhatus

Käesoleva aruande eesmärk on anda teavet, mida on vaja tekstiili- ja rõivasektori sotsiaalse dialoogi toetamiseks. Euroopa Komisjoni taotlusel korraldab Euroopa Töösuhete Vaatluskeskus (EIRO) esindavuse uuringute sarja, mille eesmärk on tuvastada esindavad sotsiaalpartnerite ühingud, kellega tuleb Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) sätete kohaselt konsulteerida. Aruandes tuvastatakse tekstiili- ja rõivasektori jaoks asjakohased riiklikud sotsiaalpartnerite organisatsioonid nii ülevalt alla (loetledes Euroopa ühenduste liikmed) kui ka alt üles (EIRO riiklike korrespondentide kaudu).

Euroopa sotsiaalse dialoogi tõhusus sõltub sektori asjakohaste riiklike osalejate esindavusest. Ainult piisavalt esindavad organisatsioonid saavad osaleda Euroopa sotsiaalses dialoogis.

Riiklik organisatsioon loetakse asjakohaseks sektori huve esindavaks organisatsiooniks, kui ta vastab järgmistele kriteeriumidele: a) tema tegevusvaldkond on seotud sektoriga; b) ta on kas korrapäraselt kaasatud sektori kollektiivlääbirääkimistesse ja/või on seotud asjakohase Euroopa huve esindava organisatsiooniga.

Euroopa organisatsioon loetakse asjakohaseks sektori huve esindavaks organisatsiooniks, kui ta on kantud komisjoni koostatud selliste huve esindavate organisatsioonide nimekirja, kellega tuleb sektori nimel Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 154 kohaselt konsulteerida, ja/või kui ta osaleb sektoriga seotud Euroopa sotsiaalses dialoogis ja/või on taotlenud artikli 154 kohast konsulteerimist.

Sektori määratlus

Käesolevas aruandes on tekstiili- ja rõivasektor määratletud Euroopa Ühenduse majandustegevuse statistilise liigituse (NACE) (Rev. 2) kohaselt, et tagada

tulemuste riikidevaheline võrreldavus. Sektor on määratletud NACE koodidega 13 (tekstiilide tootmine) ja 14 (rõivaste tootmine).

Majandustaust

EL 27 on maailma suurim tekstiili- ja rõivatoodete turg ning maailmas suuruselt teine tekstiilide ja suuruselt kolmas rõivaste eksportija. Tekstiili- ja rõivasektor annab ligikaudu 4,5% Euroopa Liidu tööstustoodangust ja sellega on seotud 7,5% tööstuse tööhõivest – 2011. aastal üle kahe miljoni töötaja.

Tööhõive statistika

Rõivaste tootmine on tööhõive seisukohast väga oluline tegevusala, andes tööd 1,3 miljonile inimesele. Nii tekstiili- kui ka rõivasektoris on üle kahe kolmandiku töötajatest 25–49-aastased ning naised on töötajatest 71%. Enamik sektori ettevõtetest on mikroettevõtted – ettevõtteid, kus on alla 10 töötaja, on 85%. Töökohtade arv on vähenenud aastas keskmiselt kokku ligikaudu 120 000 inimese võrra ehk 5%. 2010. aastal vähenes töökohtade arv 7%. Viimastel aastatel on töökohtade arvu vähenemine siiski aeglustunud – 2011. aastal oli see ainult 2%.

Hiljutised arengud

Tekstiili- ja rõivasektoris toimus juba enne kriisi algust ümberstruktureerimine, millepõhjused olid muutunud tarbijanõudlus, tehnika areng, tootmiskulude kasv, jaemüüjate ostujõu kasv ning keskkonnaküsimused.

Kõnealusele tööjõumahukale sektorile, kus lisaväärtus töötaja kohta on väiksem kui paljudes muudes majandusvaldkondades, pakuvad märkimisväärset konkurentsi odavad majanduspiirkonnad ning seda on mõjutanud rahvusvahelise kaubanduse liberaliseerimine. Sellele reageerimiseks on Euroopa tööstuses tehtud ulatuslikke allhankeid või ümberpaigutamisi odava tööjõuga riikidesse, millega on kaasnenud

oskustöötajate arvu vähenemine ja mis on kiirendanud tehnika muutumist.

Aastatel 2001–2011 vähenes sektori ettevõtete arv 16 uuritud riigis ja sellele järgnes ka tööhõive langus. Hispaanias, Lätis, Slovakkias ja Tšehhi Vabariigis vähenes tööhõive, kuigi ettevõtete arv suurenes. Palgatöötajate osakaal sektoris oli aastatel 2001–2011 stabiilne kõigis muudes riikides peale Austria (kus see suurenes 2001. aasta 69%-lt 2010. aasta 94%-le) ning Ungaris ja Rootsis (kus see oli püsivalt 100%). Tööhõive kasvas aastatel 2001–2011 ainult Luksemburgis. Kokku kadus sektoris 2008. aastast kuni 2010. aasta viimase kvartalini 644 500 töökohta.

Huvide esindamine riigi tasandil

Ametiühingud

Aktiivsete ametiühinguliikmete arv on Euroopas riigiti väga erinev, näiteks Saksamaa ametiühingul IG Metall on üle 2,2 miljoni liikme ja Küprose ametiühingul PSPKM on ainult mõndkümme liiget. Kokku leiti 76 sektoriga seotud ametiühingut, mis täitsid esindavuse uuringusse kaasamise kriteeriumid. Riike, kus on ainult üks sektoriga seotud ametiühing, on 33%. Sektoriga seotud kahe ametiühinguga riike on 15%, kolmega riike 22% ja vähemalt neljaga 30%. See osutab eelkõige killustatusele, kuigi pluralistlikke töövõtjate organisatsioone on palju.

Tööandjate organisatsioonid

22 riigis leiti kokku 52 sektoriga seotud tööandjate organisatsiooni, mis on kõik Euroopa Liidu tasandi tööandjate ühenduse EURATEX liikmed. Iirimaa, Küprosel, Luksemburgis, Maltal ja Slovakkias sektoripõhiseid tööandjate ühendusi ei ole; Eestis, Lätis ja Poolas ei osale need aga kollektiivläbirääkimistel. 22 riigist, kus tööandjate organisatsioonid on üldse olemas, on 10 riigis organisatsioone ainult üks. Kaks organisatsiooni on seitsmes riigis, kolm on ühes riigis (Belgia) ning neli neljas riigis. Pluralistlikud organisatsioonid ei ole tööandjate organisatsioonide seas nii valdavad kui ametiühingute seas.

Avalikus poliitikas osalemise seisukohast konsulteerivad võimud 89%-ga tööandjate organisatsioonidest, kelle kohta on asjakohaseid andmeid. Tööandjate organisatsioonidega konsulteeritakse kõikides riikides (kus need on olemas), välja arvatud Kreekas, ehkki see ei toimu mõnes riigis süstemaatiliselt.

Kollektiivläbirääkimised

Kollektiivläbirääkimiste ulatus on Euroopa Liidus väga polariseerunud. 10 uuritud riigis on kollektiivläbirääkimisi palju (üle 80%) ja 8 riigis on see vaevalt 20%.

Huvide esindatus Euroopa tasandil

Tekstiili- ja rõivasektori organisatsioonid, mida Euroopa Komisjon on loetlenud sotsiaalpartnerite organisatsioonidena, kellega tuleb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 154 kohaselt konsulteerida, on IndustriALL Global Union ning Euroopa rõiva- ja tekstiiliit (EURATEX).

IndustriALL on Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni (ETUC) liige ning esindab 39 Euroopa riigi 194 riiklikku organisatsiooni ja 7 314 027 töötajat. Organisatsioonil on 47 vahetut liikmesorganisatsiooni tekstiili- ja rõivasektoris, kellest 45 osalevad sektori kollektiivläbirääkimistes, ning ta tegutseb 24 riigis 26st, kus on sektoriga seotud ametiühinguid.

EURATEX, kelle liidud esindavad liikmesriikide tasandil üle 180 000 ettevõtte ja üle 1,8 miljoni töökoha, kuulub Konkurentsivõimelise Euroopa Tööstuse Liitu. Organisatsioonil on 25 vahetut liikmesorganisatsiooni, kellest 23 osalevad sektori kollektiivläbirääkimistes, ning ta tegutseb 20 riigis 22st, kus on sektori tööandjate organisatsioone.

Järeldused

EL 27 tekstiili- ja rõivasektori n-ö ülevalt alla ja alt üles analüüsid näitavad, et kõige olulisemad töövõtjate ja tööandjate esindajad Euroopa Liidu tasandil on IndustriALL ja EURATEX, kellega tuleb seega Euroopa Liidu toimimise lepingu sätete kohaselt konsulteerida, eriti kuna kummaski alamsektoris ei ole teist võrreldava ulatusega Euroopa tasandi organisatsiooni.

Lisateave

Täismahus aruanne „Representativeness of the European social partner organisations: Textiles and clothing sektor“ („Euroopa sotsiaalpartnerite organisatsioonide esindavus: tekstiili- ja rõivasektor“) on avaldatud veebilehel <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/tn1302024s/index.htm>

Lisateave: Camilla Galli di Bino, teabemetnik
gdb@eurofound.europa.eu